

N:o 251.

Af herr **A. Henricson**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t*
angående ändring af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen.

På grund af dess ställning såsom centralbank och ensam sedelutgivande bank inom landet tillkommer det riksbanken att hafva ledningen af landets penningväsen samt att tillhandahålla de för rörelsen erforderliga omsättningsmedlen. I det stora hela öfverföras dessa till allmänheten af de privata bankerna, hvilka genom rediskontering af varuväxlar och andra krediter från riksbanken erhålla försträckningar för att därefter kunna tillgodose den allmänna rörelsens kraf.

För att riksbanken skall kunna fylla denna sin så betydelsefulla uppgift erfordras helt naturligt vid riksbankens ledning i hvarje fall och särskildt under sådana tider af ekonomisk osäkerhet och oro, som nu en tid varit rådande, en synnerligt stor omtanke och urskillning vid bestämmandet af gränserna för nämnda kreditgifvande, så att å ena sidan den lojala affärsrörelsen tillräckligt understödes och å andra sidan bankens egen säkerhet ej äfventyras. Därför är det helt naturligt, att riksbankens styrelse måste eftersträfvat att vinna en, såvidt möjligt, tillförlitlig kännedom om de privata penningeanstalterna, både beträffande deras ekonomiska ställning och angående sättet för deras allmänna skötsel.

I det förra afseendet kunna upplysningar erhållas dels genom direkt från vederbörande bank infordrade uppgifter, dels ock genom de rapporter, som enligt lag skola ingifvas till bankinspektionen och som skola genom dess försorg offentliggöras. Men äfven om dessa rapporter icke gifva någon anledning till anmärkning beträffande en banks ställning, utesluter detta ingalunda möjligheten, att bankens skötsel och ledning varit och är sådan, att dess till synes tillfredsställande ställning till följd af mindre

goda affärsförbindelser helt oförmodadt kan förändras och följas af fullständigt fallissement med däraf uppkommande oberäknelig skada för det allmänna. För närvarande torde det icke vara möjligt för riksbankens styrelse att med säkerhet i tillräckligt god tid erhålla kännedom om dylika missförhållanden. Då nu erfarenheten från den närmaste tiden gifvit vid handen, att fara i sådant afseende förelegat, synes mig Riksdagen nu böra vara särskildt uppfordrad att söka för framtiden afhjälpa den brist, som härutinnan onekligen förefinnes, genom att bereda riksbankens styrelse medel att något närmare än hittills kunnat ske, få kännedom om de privata bankernas skötsel. Sättet härför har jag trott kunna sökas genom någon samverkan mellan nämnda styrelse och bankspektionen, som har öfverinseendet öfver de privata bankerna i landet.

På grund af gällande föreskrifter torde bankspektionen icke äga rätt att vare sig till riksbanken utlämna de meddelanden angående bankerna, som inspektionen genom inkomna rapporter eller verkställda undersökningar kunnat erhålla, eller att därom lämna någon närmare redogörelse. Det är dock uppenbart, att det för det allmänna skulle vara till stort gagn, om riksbankens styrelse kunde beredas tillfälle att i vissa fall erhålla kännedom om dylika till bankspektionen gjorda meddelanden. Riksbanken skulle nämligen på grund häraf i tid kunna vidtaga sådana åtgärder, som kunde anses erforderliga för att skydda både riksbankens och en stor allmänhets intressen samt eventuellt härigenom påverka vederbörande enskilda banks ledning att öfvergifva en farlig bankpolitik. Den nu föreslagna vägen synes mig dock skola beträdas med viss varsamhet, så att de enskilda bankernas berättigade intressen ej trädas för nära därigenom att, utan att behovet däraf är påtagligt, riksbankens styrelse lämnas kännedom om sådana intima affärsförhållanden med afseende å hvilka föreskrifven sekretess både på grund af lagbestämmelse och enligt sakens natur bör hållas okränkta.

Det åligger bankspektionen att med noggrann uppmärksamhet följa alla dessa förhållanden och däröfver hålla tillsyn. Finner inspektionen vid utöfvande af denna tillsyn, att enligt dess uppfattning en oklok bankpolitik på något håll drifves, kan väl bankspektionen härutinnan till vederbörande afgifva föreställningar och påpekanden; men ända till dess olyckan redan har inträffat, beror det på dem själva att följa de meddelade anvisningarna eller att fortgå på den inslagna vägen. Vid sådant förhållande, då bankspektionen finner enskild bank ledas efter osunda eller alltför riskabla principer eller dess skötsel eljest hotar att medföra skada för den allmänna ekonomiska ställningen, anser jag, att bankspektionen

bör tillerkännas rätt och sålunda äfven åläggas skyldighet att till fullmäktige i riksbanken meddela underrättelse.

Då emellertid tryckfrihetsförordningens § 2 mom. 4 innehåller förbud för bankinspektionen att utlämna till inspektionen inkomna meddelanden i hvad de röra enskildas förhållande till bank, torde föreskrifter för bankinspektionen i nu angifna syfte icke kunna utfärdas, innan erforderlig ändring vunnits i nämnda del af tryckfrihetsförordningen. Först sedan sådan ändring skett, torde tiden vara inne att tillse, huru instruktionen för bankinspektionen i förevarande hänseende bör rätt afvägas och formuleras.

På grund häraf föranlåtes jag nu hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen, att nämnda lagrum icke må utgöra hinder för att ålägga bankinspektionen att till fullmäktige i riksbanken utlämna till inspektionen inkomna meddelanden jämväl i hvad de röra enskildas förhållande till bank.

Stockholm den 5 mars 1908.

Aug. Henricson.
